

Aan Staatssecretaris

nota

20e voortgangsrapportage ERTMS

TER BESLISSING

Datum

2 april 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2023/97771

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Rijksinfrastructuur

Beslistermijn

09-04-2024

Bijlage(n)

3

Aanleiding

Overeenkomstig de regeling grote projecten van de Kamer informeert u de Kamer elk halfjaar over de ontwikkelingen binnen het programma ERTMS. Via deze nota wordt u gevraagd in te stemmen met het verzenden van deze stukken.

Geadviseerd besluit

Instemmen met het verzenden van de Kamerbrief over het programma ERTMS, met twee bijlagen:

- de 20e voortgangsrapportage;
- het rapport van bevindingen van de Auditdienst Rijk.

De formele deadline van de voortgangsrapportage is uiterlijk 1 april.

Kernpunten

De 20e voortgangsrapportage van het programma ERTMS gaat over de tweede helft van 2023. In deze periode heeft de sector onder leiding van de programmadirectie ERTMS gewerkt aan de herijking van de aanpak. Bij de 19e voortgangsrapportage had u de eerste voorstellen hiervoor genoemd, in deze brief en rapportage staat een nadere concretisering. Hierbij geeft u aan dat het tij niet zomaar is gekeerd. Het zal nog zeker een jaar duren voor het programma in rustiger vaarwater komt. Daarnaast meldt u enkele losse ontwikkelingen die de afgelopen periode hebben plaatsgevonden. Om de leesbaarheid en toegankelijkheid te verhogen is de indeling en inhoud van de rapportage herzien, en is het rapport voor het eerst opgemaakt door een drukker.

De voortgangsrapportage meldt:

- Een toename van de budgetspanning van € 927 mln naar € 997 mln. Binnen ProRail is budget geprioriteerd voor de aanbesteding van het baanvak Kijfhoek – Belgische grens (inclusief assentellers), wat de budgetspanning lager doet uitvallen.
- Een toename van de kosten van de uitrol van € 323 mln. Hiervan bestaat ongeveer de helft uit prijsbijstelling.
- De verwachte ingebruikname van de eerste baanvakken (Harlingen Haven – Leeuwarden, de Hanzelijn en Kijfhoek – Belgische grens) schuift een half jaar tot een jaar naar achter ten opzichte van de vigerende planning. Ten opzichte van het Kabinetsbesluit is dit inmiddels tot 3 jaar naar achter verschoven. Ook andere mijlpalen schuiven naar achter.

Het is gebruikelijk elk voorjaar het accountantsrapport van de Auditdienst Rijk mee te verzenden. De controleverklaring over 2023 is goedkeurend. In het rapport staan aanbevelingen opgenomen voor continue verbetering. Dit geeft geen aanleiding tot grote wijzigingen.

Krachtenveld

Marktpartijen (ERTMS-leveranciers, ingenieursbureaus, enz.) volgen de ontwikkelingen binnen het programma nauwgezet om hun capaciteit erop af te kunnen stemmen. Dit geldt ook voor partijen voor wie investeringen in ERTMS in materieel en personeel van belang zijn, zoals leasemaatschappijen, vervoerende aannemers, goederenvervoerders en eigenaren van historisch materieel.

Provinciale Staten die geraakt worden door ERTMS zullen de ontwikkelingen van het programma ERTMS eveneens nauwgezet volgen. PS Flevoland, gesteund door lokale colleges van BenW's, heeft diverse moties ingediend om de hinder door het proefbedrijf ERTMS op de Hanzelijn te beperken. De provincie Zuid-Holland is voor de inzet van hun nieuwe bestelde materieel (met ERTMS en toegankelijker) afhankelijk van infrastructuur aanpassingen. Ook Groningen en Fryslân en Limburg worden geraakt door de uitrol van ERTMS.

In bijgevoegde Kamerbrief wordt aangegeven dat er – als onderdeel van de herijking – wordt gekeken naar een alternatieve locatie voor het proefbaanvak van NS op de Hanzelijn. Er wordt gekeken naar diverse locaties. Een advies hierover volgt binnenkort aan de hand van een separate nota. In lijn met de motie van Van der Molen wordt hier met de desbetreffende regio's over gepraat.

Voor SAAL geldt dat onder andere ERTMS noodzakelijk is om de hoogfrequente dienstregeling te kunnen rijden. In de brief wordt gemeld dat de bestuurlijke afspraak om dit in 2030 te doen, niet gehaald wordt. In eerdere voortgangsrapportages (zowel ERTMS als PHS) werd al gemeld dat deze mijlpaal onder druk stond. Dit nieuws is ambtelijk al gedeeld met de regionale partijen en wordt begin april ook bestuurlijk gedeeld.

De goederenvervoerders blijven aangeven dat zij de uitrol van ERTMS niet kunnen betalen. Mede naar aanleiding van de motie Minhas wordt de implementatie van ERTMS daarom ook betrokken bij de uitwerking van het Toekomstbeeld spoorgoederen. In de voortgangsrapportage wordt gewezen op de eerste uitwerking dit toekomstbeeld, die eind vorig jaar naar de Kamer is gestuurd.

Toelichting

Politieke context

Dit voorjaar is het lid Koekkoek (Volt) aangesteld als rapporteur ERTMS.

Tijdens het CD Spoorveiligheid van 7 februari jl. zijn meerdere vragen gesteld over ERTMS, met name over de kostenstijging en vergelijking met andere landen die ERTMS uitrollen, maar ook over de herijking. Daarnaast werd gevraagd naar de op te richten Adviesraad Digitalisering Spoor. U heeft in het debat toegezegd dat de spoorgoederenvervoerders goed betrokken worden bij de herijking, met name ook bij de heroverwegingen van het proefbaanvak. U gaat in bijgevoegde Kamerbrief op deze toezegging en de stand van zaken van de adviesraad in.

Datum

2 april 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/97771

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Rijksinfrastructuur

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

3

De motie Van der Molen roept op de voorziene hinder op het proefbaanvak Hanzelijn te beperken. Dit wordt dus meegenomen in de lopende herijking.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02	Kamerbrief VGR 20 ERTMS	
03	20e voortgangsrapportage ERTMS	Voortgang van het programma ERTMS over de tweede helft van 2023.
04	Rapport van bevindingen van de Auditdienst Rijk	Accountantsverklaring over 2023.

Datum

2 april 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/97771

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Rijksinfrastructuur

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

3